

Projekt ustawy implementujący dyrektywę o transparentności płac został opublikowany! Przedstawiamy, jakie nowe obowiązki mogą czekać pracodawców już w czerwcu 2026 r.

Polskie władze opublikowały projekt ustawy o wzmocnieniu stosowania prawa do jednakowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości („projekt ustawy”), której celem jest wdrożenie w Polsce nieimplementowanej dotychczas części¹ przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/970 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet za taką samą pracę lub za pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania („dyrektywa 2023/970”).

W Polsce wybrano drogę wdrożenia większości postanowień dyrektywy w drodze odrębnego aktu prawnego, a do Kodeksu pracy w tym zakresie przewiduje się włączenie tylko szątkowej regulacji. Utrzymywane nadal jest założenie, że nowe regulacje mają obowiązywać od 7 czerwca 2026 r.

Twórcy projektu ustrukturyzowali jego treść, wydzielając części tematyczne, w szczególności dotyczące wartościowania stanowisk, przejrzystości wynagrodzeń, zadań organów, ochrony prawa do jednakowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet za jednakową pracę lub za pracę jednakowej wartości oraz przepisów karnych.

Wartościowanie stanowisk

Projekt ustawy zakłada, że każdy pracodawca – niezależnie od liczby zatrudnionych pracowników – będzie zobowiązany do przeprowadzenia oceny wartości pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku („Ocena wartości pracy”).

¹ Dyrektywa 2023/970 została częściowo wdrożona do polskiego porządku prawnego Ustawą z dnia 4 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy, a przepisy tej ustawy zaczną obowiązywać od 24 grudnia 2025 r. Dotyczą one co do zasady konieczności spełniania obowiązków informacyjnych wobec kandydatów oraz stosowania neutralnych nazw stanowisk.

Jak przeprowadzić Ocenę wartości pracy w świetle projektu?

Ocena wartości pracy powinna być dokonana w sposób obiektywny oraz neutralny pod względem płci. Nie może też prowadzić do dyskryminacji pośredniej lub bezpośredniej ze względu na płeć. Dokonując oceny, pracodawca powinien kierować się kryteriami związanymi z wymaganymi umiejętnościami, wysiłkiem, zakresem odpowiedzialności i warunkami pracy, a także ewentualnie – innymi dodatkowymi kryteriami lub podkryteriami, mającymi znaczenie dla określonego rodzaju pracy lub dla określonego stanowiska. Pracodawca może uwzględniać także umiejętności miękkie, o ile są wymagane dla określonego rodzaju pracy lub dla określonego stanowiska.

Ocena wartości pracy, przeprowadzona w oparciu o określone kryteria i podkryteria, będzie prowadzić do przypisania pracowników do odpowiednich kategorii („Kategorie pracowników”). W ramach każdej Kategorii pracowników znajdą się osoby wykonujące tę samą pracę lub pracę o jednakowej wartości, a przypisanie do danej Kategorii będzie uprawniało pracowników do dokonywania porównań i weryfikacji właśnie w jej obrębie.

Co, jeśli u pracodawcy działa organizacja związkowa?

Projekt ustawy przyznaje bardzo istotną rolę dla organizacji związkowych. Pracodawca powinien współdziałać z działającą zakładową organizacją związkową, zarówno na etapie ustalania kryteriów i podkryteriów do Oceny wartości pracy, jak i na etapie ustalania Kategorii pracowników.

Kryteria i podkryteria służące Ocenie wartości pracy powinny być uzgodnione z zakładową organizacją związkową (lub kilkoma, jeśli organizacji u danego pracodawcy działa kilka). Na tym etapie Projekt Ustawy nie ogranicza konieczności uzgodnień z reprezentatywnymi organizacjami związkowymi w rozumieniu art. 253 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych („reprezentatywne organizacje związkowe”). Dopiero jeśli uzgodnienie kryteriów i podkryteriów nie jest możliwe ze wszystkimi organizacjami związkowymi działającymi u pracodawcy, pracodawca powinien kontynuować proces uzgadniania z reprezentatywnymi organizacjami związkowymi, z których każda zrzesza co najmniej 5% pracowników zatrudnionych u pracodawcy. Co ciekawe, projekt nie przewiduje żadnej alternatywnej ścieżki na wypadek, gdyby uzgodnienie okazało się niemożliwe. Istotne jest też, że uprawnienie pracodawcy do ustalenia kryteriów i podkryteriów przyznane pracodawcy jest poniekąd iluzoryczne, co wynika z konieczności ich uzgodnienia ze stroną związkową.

Współdziałanie pracodawcy z zakładowymi organizacjami związkowymi zostało natomiast zgoła inaczej uregulowane na etapie opracowania Kategorii pracowników. Ten etap wymaga już jedynie konsultacji z zakładowymi organizacjami związkowymi, a nie – jak w przypadku kryteriów i podkryteriów – uzgodnienia. Projekt ustawy nie wprowadza także gradacji w prowadzonych konsultacjach (najpierw zakładowe organizacje związkowe wszystkie, później dopiero ewentualnie same reprezentatywne organizacje związkowe), ograniczając się wyłącznie do określenia czasu ich trwania – nie krócej niż 5 dni i nie dłużej niż 15 dni od dnia przedstawienia przez pracodawcę propozycji ustalenia Kategorii pracowników.

Czy implementacja dyrektywy położy kres nieuprawnionemu różnicowaniu wynagrodzeń?

Pracodawcy w dalszym ciągu będą mogli różnicować wynagrodzenie pracowników wykonujących jednakową pracę lub pracę o jednakowej wartości. Konieczne jest jednak, by kierowali się obiektywnymi, neutralnymi pod względem płci oraz wolnymi od uprzedzeń kryteriami, takimi jak osiągnięcia i kompetencje, co zostało wprost zapisane w projekcie ustawy. Tak więc, w świetle projektu ustawy wszelkie nieuprawnione działania pracodawców w zakresie różnicowania wynagrodzeń będą niedopuszczalne. Jednocześnie zakładane jest w przepisach karnych, że osoba nie dokonująca oceny wartości poszczególnych stanowisk pracy lub rodzaju pracy dopuszczać się będzie wykroczenia zagrożonego grzywną między 3000 zł a 50 000 zł.

Przejrzystość wynagrodzeń

Zgodnie z projektem ustawy kryteria służące ustaleniu wynagrodzeń pracowników, poziomów wynagrodzeń oraz ich wzrostu powinny być określone w sposób obiektywny oraz neutralny pod względem płci, a także wykluczający wszelką bezpośrednią lub pośrednią dyskryminację ze względu na płeć.

Projekt ustawy przewiduje także katalog wniosków i obowiązków informacyjnych, które mają służyć umożliwieniu pracownikom realizacji i weryfikacji ich praw.

Poniżej przedstawimy przykłady nowych uprawnień i obowiązków:

- choć co do zasady wymagane będzie zapewnienie pracownikom dostępu do informacji o wskazanych powyżej kryteriach, to w przypadku pracodawcy zatrudniającego mniej niż 50 pracowników informacja o kryteriach wzrostu wynagrodzeń będzie przekazywana na wniosek pracownika w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania przez pracodawcę,

- pracownik może wystąpić (osobiście lub za pośrednictwem zakładowej organizacji związkowej lub organu ds. równości) do pracodawcy z wnioskiem o informacje dotyczące jego indywidualnego poziomu wynagrodzenia oraz średnich poziomów wynagrodzenia w podziale na płeć w odniesieniu do swojej Kategorii pracowników, a informacja powinna być udzielona na piśmie, niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, co jest terminem krótszym niż dopuszcza dyrektywa (2 miesiące),
- każdego roku, w terminie do dnia 31 marca, pracodawca jest zobowiązany poinformować pracowników o możliwości skorzystania z uprawnień wskazanych w punkcie powyżej w sposób przyjęty w danej organizacji,
- pracodawca powinien także zadbać, by informacje przekazywane pracownikom lub kandydatom do pracy spełniały kryteria dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i uwzględniający ich szczególne potrzeby,
- pracodawca nie może uniemożliwiać pracownikom ujawniania informacji o ich wynagrodzeniu w celu realizacji praw wynikających z zasady równego traktowania w zatrudnieniu, a istniejące w tym zakresie zapisy umów, regulaminów etc. będą nieważne; pracodawca może jednak zobowiązać pracownika, by nie wykorzystywał posiadanych informacji do innych celów niż dochodzenie prawa do równego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet za jednakową pracę lub pracę o jednakowej wartości.

Obowiązki sprawozdawcze i autoweryfikacja

Pracodawca zatrudniający co najmniej 100 pracowników będzie zobowiązany do sporządzania sprawozdania, uwzględniającego szereg informacji dotyczących poprzedniego roku kalendarzowego, a mianowicie:

- o luce płacowej ze względu na płeć,
- o luce płacowej ze względu na płeć dla składników uzupełniających lub zmiennych,
- o medianie luki płacowej ze względu na płeć,
- o medianie luki płacowej ze względu na płeć dla składników uzupełniających lub zmiennych,
- o odsetku pracowników płci żeńskiej i męskiej otrzymujących składniki uzupełniające lub zmienne,

- o odsetku pracowników płci żeńskiej i męskiej w każdym przedziale wynagrodzenia,
- o luce płacowej ze względu na płeć wśród pracowników w podziale na kategorie pracowników, według wynagrodzenia wynikającego z osobistego zaszeregowania pracownika określonego stawką godzinową, lub miesięczną oraz składników uzupełniających lub zmiennych.

Dla pracodawców zatrudniających mniej niż 100 pracowników będzie to działanie nieobowiązkowe.

W zależności od wielkości zatrudnienia u pracodawcy, sprawozdanie będzie przekazywane w postaci elektronicznej, w terminie do 31 marca danego roku kalendarzowego:

- co trzy lata w przypadku pracodawców zatrudniających co najmniej 100 pracowników oraz chętnych mniejszych pracodawców,
- corocznie w przypadku pracodawców zatrudniających co najmniej 250 pracowników.

Zgodnie z przepisami przejściowymi sprawozdania dla pierwszej grupy pracodawców (zatrudniających co najmniej 150 pracowników) mają objąć okres od 7 czerwca 2026 r. do 31 grudnia 2026 r. i zostać przekazane do 7 czerwca 2027 r. W tym zakresie projektowane przepisy mogą jednak ulec zmianie z uwagi na ich nieściśłość pod względem wielkości zatrudnienia (w jednym przepisie największego pracodawcę określono jako zatrudniającego co najmniej 250 pracowników, w przepisach przejściowych już na poziomie co najmniej 150 pracowników) oraz terminu (w jednym przepisie obowiązek sprawozdawcy określa się na 31 marca, a w przepisach przejściowych kształtujących pierwsze obowiązki sprawozdawcze wskazuje się na czerwiec odpowiednio w latach 2027 i 2031).

U pracodawców, u których działa zakładowa organizacja związkowa, w powyższych sprawach konieczne będzie współdziałanie z taką organizacją lub organizacjami między innymi w zakresie konsultacji przy potwierdzaniu rzetelności informacji zawartych w sprawozdaniu.

Dodatkowe informacje i działania zaradcze

Pracownik, zakładowa organizacja związkowa, Państwowa Inspekcja Pracy i organ ds. równości będą mogły występować o dodatkowe szczegółowe wyjaśnienia dotyczące sprawozdania z luki płacowej, w tym dotyczące różnic w wynagrodzeniach ze względu na płeć.

W przypadku, gdy z tych dodatkowych wyjaśnień wynikać będzie, że luka nie jest uzasadniona obiektywnymi, neutralnymi pod względem płci kryteriami, pracodawca będzie zobowiązany podjąć skuteczne działania zaradcze w terminie nie dłuższym niż 8 miesięcy od udzielenia szczegółowych wyjaśnień. Co istotne, przepis ten nie wskazuje, że chodzi wyłącznie o lukę wynoszącą co najmniej 5%. Nie można zatem wykluczyć, że projekt ustawy ma odnosić ten obowiązek do każdej luki, która jest nieuzasadniona kryteriami wskazanymi w przepisach.

Pracodawca będzie miał także obowiązki do weryfikacji luki płacowej niezależnie od powyższych wniosków. W przypadku, kiedy luka płacowa ze względu na płeć w którejkolwiek Kategorii pracowników wyniesie co najmniej 5%, a jednocześnie nie będzie uzasadniona obiektywnymi, neutralnymi pod względem płci kryteriami, pracodawca będzie zobowiązany do stosowania skutecznych środków zaradczych w terminie 6 miesięcy od dnia przekazania sprawozdania z luki płacowej. Bezskuteczny upływ tego terminu będzie mógł generować obowiązek przeprowadzenia wspólnej oceny wynagrodzeń, w konsultacji z zakładową organizacją związkową (lub kilkoma, jeśli u danego pracodawcy działa kilka takich organizacji), a w przypadku jej braku – z pracownikami wybranymi przez załogę do reprezentowania jej interesów.

Zasada jednego źródła

Ocena, czy pracownicy płci żeńskiej i męskiej wykonują jednakową pracę lub pracę o jednakowej wartości oraz czy znajdują się w porównywalnej sytuacji, nie jest ograniczona wyłącznie do przypadków zatrudnienia u tego samego pracodawcy. W tym zakresie projekt ustawy implementuje zasadę jednego źródła, to jest sytuację, w której warunki wynagradzania są ustalane wspólnie z pracodawcą lub niezależnie od niego dla więcej niż jednej organizacji lub przedsiębiorstwa, w szczególności na podstawie:

- przepisów powszechnie obowiązującego prawa lub;
- układów zbiorowych pracy lub;
- wewnętrznych regulacji obowiązujących w ramach grupy kapitałowej, grupy przedsiębiorstw lub grupy przedsiębiorców prowadzących wspólną działalność gospodarczą.

Inne wybrane zagadnienia

Projekt ustawy wprowadza definicję poziomu wynagrodzenia odmienną od Dyrektywy.

Stwierdza się mianowicie, że poziom wynagrodzenia to roczne wynagrodzenie brutto i odpowiadające mu wynagrodzenie godzinowe brutto, obliczane na podstawie otrzymanego wynagrodzenia w danym okresie, z wyłączeniem jednakowego świadczenia pieniężnego lub rzeczowego otrzymywanego przez wszystkich pracowników w ramach kategorii pracowników lub udostępniane wszystkim pracownikom w ramach kategorii pracowników bez żadnych przesłanek do skorzystania z nich.

Przepisy karne

Projekt ustawy uwzględnia nowe wykroczenia polegające na naruszeniu projektowanych obowiązków. Uzupełnia także katalog wykroczeń w Kodeksie pracy. Jeśli przepisy wejdą w życie w aktualnym brzmieniu, wykroczeniem przeciwko prawom pracownika będą między innymi:

- wspomniany już powyżej brak wartościowania stanowisk i rodzajów prac,
- niezapewnienie dostępu do informacji, do których pracownik jest uprawniony na podstawie projektu ustawy,
- nieprzygotowanie sprawozdania z luki płacowej,
- nieprzekazanie osobie ubiegającej się o zatrudnienie informacji o wynagrodzeniu i odpowiednich postanowieniach układu zbiorowego pracy lub regulaminu wynagradzania (jeśli dotyczy),
- niestosowanie w ogłoszeniach o naborze nazw stanowisk neutralnych pod względem płci.

W większości projektowane wykroczenia zagrożone będą karą grzywny od 3000 zł do 50 000 zł, a cztery z nich (w tym opisane w ostatnich dwóch pozycjach powyżej) zagrożone będą karą grzywny do 30 000 zł.

Zwracamy uwagę, że zgodnie z projektem przepisy mają zacząć obowiązywać od 7 czerwca 2026 r. Jest to jednak dopiero pierwszy etap legislacyjny, a w toku kolejnych nie możemy wykluczyć zmian w powyżej przedstawionych zagadnieniach, jak i tego, że prace legislacyjne nie pozwolą na dotrzymanie wskazanego terminu wejścia w życie nowych przepisów.

Jeżeli chcieliby Państwo zobaczyć, jak inne kraje członkowskie Unii Europejskiej implementują przepisy dyrektywy 2023/970, zachęcamy do odwiedzenia strony www.paygap.com.

Zapraszamy do kontaktu!

Michał Chodkowski
Partner

michal.chodkowski@laszczuk.pl
+48 662 287 435

Katarzyna Jeziorek
Associate

katarzyna.jeziorek@laszczuk.pl
+48 734 904 744